

Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Хмельницька облспоживспілка
Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут
Львівський торговельно-економічний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
Вінницький кооперативний інститут

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ У СФЕРІ ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

*Матеріали
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції*

**23 травня 2024 р.
м. Хмельницький**

Лупашко Ю.С.,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Рябенко Г.М.,
канд. економ. наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
ПЗВО «МКУ ім. Пилипа Орлика»

ФІСКАЛЬНА РОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Податок на додану вартість (ПДВ) є одним із основних джерел доходів державного бюджету в багатьох країнах, включаючи Україну. Його фіскальна роль особливо важлива в умовах сучасних економічних викликів, таких як економічна нестабільність, війна, пандемії та глобальні фінансові кризи.

Розглянемо основні аспекти фіскальної ролі ПДВ:

1. Джерело стабільних доходів: висока доходність (ПДВ забезпечує значну частину бюджетних доходів завдяки своїй універсальності та широкій базі оподаткування. Це дозволяє державі отримувати стабільні та передбачувані надходження навіть у кризові періоди); відносна стійкість (ПДВ менш чутливий до коливань економічної активності порівняно з іншими податками, такими як корпоративний податок чи податок на доходи фізичних осіб).

2. Гнучкість та адаптивність: можливість швидких змін (уряд може оперативно коригувати ставки ПДВ або запроваджувати пільги для окремих категорій товарів та послуг, що дозволяє швидко реагувати на економічні виклики); механізми підтримки бізнесу (запровадження тимчасових знижень ставок або відтермінування сплати ПДВ можуть бути ефективними заходами для підтримки бізнесу в періоди економічної кризи).

3. Інструмент економічної політики: стимулювання споживання (зменшення ставки ПДВ може бути використане для стимулювання споживчого попиту, що особливо актуально під час економічного спаду); підтримка окремих секторів (диференційовані ставки ПДВ можуть сприяти розвитку

пріоритетних секторів економіки, таких як сільське господарство, охорона здоров'я, освіта та інновації).

4. Боротьба з тіньовою економікою: запобігання ухиленню від сплати податків (ефективне адміністрування ПДВ та запровадження сучасних технологій, таких як електронні рахунки-фактури та автоматизовані системи моніторингу, сприяють зниженню рівня тіньової економіки та підвищенню податкових надходжень); зменшення корупції (прозорість і контроль за сплатою ПДВ допомагають знизити корупційні ризики у сфері податкового адміністрування).

Фіскальна роль податку на додану вартість передбачає наступні виклики та шляхи подолання:

Економічна нестабільність: проблема (економічні кризи та війни призводять до зниження економічної активності, що може вплинути на надходження від ПДВ); рішення - запровадження антикризових заходів, таких як тимчасове зниження ставок або пільги для критичних секторів економіки.

Інфляція: проблема (високий рівень інфляції може знижувати реальні доходи від ПДВ); рішення - адаптація податкової політики, включаючи коригування ставок та посилення контролю за ціноутворенням.

Тіньова економіка: проблема (високий рівень тіньової економіки знижує ефективність ПДВ як джерела бюджетних доходів); рішення - впровадження сучасних технологій для адміністрування податків та посилення контролю за дотриманням податкового законодавства.

Таким чином, ПДВ є критично важливим інструментом фіскальної політики України, який забезпечує стабільні надходження до державного бюджету та сприяє економічній стабільності. В умовах сучасних викликів його роль стає ще більш значущою, оскільки дозволяє уряду швидко реагувати на економічні зміни, підтримувати споживчий попит та стимулювати розвиток пріоритетних галузей. Ефективне адміністрування та боротьба з ухиленням від сплати податків є ключовими для максимізації доходів від ПДВ та забезпечення стійкості державних фінансів.